

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

06 серпня 2020 р.

Київ

№ 494-р

Про розгляд справи № 500-26.15/25-20-ДД
про державну допомогу

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши справу № 500-26.15/25-20-ДД про державну допомогу та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні результати розгляду справи від 27.07.2020 № 500-26.15/25-20-ДД/347-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Департаментом соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» подано до Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) повідомлення про нову державну допомогу, зареєстроване в Комітеті (вх. № 730-ПДД від 03.12.2019).
- (2) За результатами розгляду Повідомлення розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 17.02.2020 № 07/61-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/25-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 18.02.2020 № 500-26.15/07-2573 надавачу направлено копію зазначеного розпорядження. На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу зі зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.
- (3) Комітетом листами від 23.04.2020 № 500-26.15/07-5903 та від 02.07.2020 № 500-29/07-9343 було запитано додаткову інформацію для розгляду справи про державну допомогу.
- (4) Департаментом соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації листами від 18.05.2020 № 01-21/3208/0/201-20 (вх. № 5-01/8263 від 26.06.2020) та від 10.07.2020 № 01-21/4437/0/201-20 (вх. № 5-01/8967 від 10.07.2020)

надіслано запитувану інформацію для розгляду справи про державну допомогу (далі – Лист про додаткову інформацію).

- (5) Листом Комітету від 27.07.2020 № 500-26.15/07-10451 Департаменту соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації листами надіслано подання про попередні результати розгляду справи від 27.07.2020 № 500-26.15/25-20-ДД/347-спр (далі – Подання).
- (6) Листом від 31.07.2020 № 01-21/4999/0/201-20 (вх. № 5-01/10020 від 04.08.2020) Департамент соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації надав зауваження до Подання, які враховано.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (7) Департамент соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації (далі – Надавач, Департамент) (84333, м. Краматорськ, вул. Рум'янцева, буд. 16, ідентифікаційний код юридичної особи 25917627).

2.2. Отримувач підтримки

- (8) Комунальне підприємство «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» (далі – КП «Перлина Донеччини», Комплекс, Отримувач) (84130, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Кільцева, буд. 25, ідентифікаційний код юридичної особи 20394018).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (9) Метою (ціллю) підтримки є створення умов для безпечного та комфортного перебування дітей під час оздоровлення та відпочинку в санаторно-оздоровчому комплексі.

2.4. Форма підтримки

- (10) Поточні трансферти.

2.5. Обсяг підтримки

- (11) Загальний обсяг підтримки становить 14 185 656 грн, з них:
 - на 2019 рік передбачено 9 580 256 грн;
 - на 2020 рік передбачено 4 605 400 грн.

2.6. Тривалість підтримки

- (12) З 08.02.2019 по 31.12.2020.

2.7. Підстава для надання підтримки

- (13) Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2019 рік та основні напрями розвитку на 2020 і 2021 роки (зі змінами), затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 01.02.2019 № 79/5-19 (далі – Програма).
- (14) Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2020 рік, затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.12.2019 № 1490/5-19 (зі змінами).

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (15) Відповідно до пункту 1.1 Статуту, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації від 28.11.2018 № 587 (в редакції розпорядження голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 28.03.2017 № 270) (далі – Статут), КП «Перлина Донеччини» є об'єктом спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебуває в управлінні Донецької обласної ради. Підприємство створено рішенням Донецької обласної ради від 27.02.1999 № 68 «О создании хозрасчетной организации «Детский оздоровительный лагерь «Красная гвоздика» з метою організації та проведення оздоровлення дітей та молоді, які потребують особливої уваги та підтримки, дітей з батьками.
- (16) Згідно з пунктом 2.3 Статуту Комплекс є самостійним суб'єктом господарювання, має право укладати угоди, набувати майнові та особисті немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем та відповідачем в судових органах.
- (17) Пунктом 3.2 Статуту передбачено, що основною метою діяльності Комплексу є реалізація права на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб, забезпечення кваліфікованою реабілітаційно-оздоровчою допомогою дітей, молоді, різних категорій сімей на основі сучасних методик оздоровлення.
- (18) Відповідно до мети та напряму своєї діяльності Комплекс здійснює такі види діяльності:
- організація відпочинку та оздоровлення дітей, насамперед дітей, які потребують особливої уваги та підтримки;
 - організація відпочинку та оздоровлення молоді, інвалідів, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
 - організація відпочинку та оздоровлення сімей, дитячих будинків сімейного типу;
 - вивчення та впровадження в практику роботи передових форм і нових методів оздоровлення та відпочинку, поєднання індивідуального підходу з колективною творчою діяльністю;
 - організація методичної роботи з кадрами дитячих оздоровчих закладів області, підвищення їх кваліфікації;
 - медичне обслуговування;
 - організація та робота міжтабірної поліклініки під час літнього оздоровлення;
 - надання побутових послуг населенню;
 - прокат речей особистого користування та побутових товарів;
 - організація харчування;
 - організація виховної діяльності та дозвілля, діяльність у сфері відпочинку та розваг, інформації;

- послуги з організації фізкультурно-спортивної діяльності;
- послуги з надання місць короткотермінового проживання та розміщення, включаючи послуги конференц-залу;
- діяльність з організації ярмарок, виставок, конгресів, семінарів тощо;
- психологічні послуги;
- організація навчального процесу;
- пасажирські автомобільні перевезення, технічне обслуговування та ремонт автомобілів;
- здійснення інших видів діяльності, не заборонених чинним законодавством.

- (19) Відповідно до напрямів основної діяльності КП «Перлина Донеччини» належить до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.
- (20) Відповідно до статті 15 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» та постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2019 № 580 «Деякі питання ведення Державного реєстру майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей» відомості про КП «Перлина Донеччини» внесено до Державного реєстру майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей та присвоєно реєстраційний номер – 659 (<https://rstmo.ioc.gov.ua/mop/review/10654>).
- (21) КП «Перлина Донеччини» здійснює свою діяльність на основі свідоцтва про державну атестацію дитячого закладу оздоровлення та відпочинку від 12.10.2015 серія П-АН № 00579.
- (22) Надавачем у рамках розгляду справи надано інформацію про те, що діяльність Комплексу має соціальну спрямованість. Основним напрямом діяльності Комплексу є реалізація права на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, кваліфікована реабілітаційно-оздоровча допомога дітям, особам з інвалідністю та молоді, насамперед дітям, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки.
- (23) З 2014 року на території Донецької області проводиться антитерористична операція. У зв'язку із цим протягом 2014 – 2017 років (особливо під час активних бойових дій) Комплекс розміщував у спальних корпусах громадян, які є внутрішньо переміщеними особами (м. Дебальцеве, м. Авдіївка, м. Горлівка, м. Донецьк тощо), на безоплатній для громадян основі, що призвело до втрати можливостей в отриманні доходів від реалізації путівок. Тобто, у Комплексі було вимушене обмеження використання виробничих потужностей та зменшення обсягу надання послуг з основного виду діяльності, що призвело до значних збитків.
- (24) Разом із тим, відповідно до інформації Надавача КП «Перлина Донеччини» відповідно до Статуту надає такі послуги на платній основі:
- організація відпочинку та оздоровлення дітей, насамперед, дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
 - організація відпочинку та оздоровлення молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
 - організація відпочинку та оздоровлення сімей, дитячих будинків сімейного типу;
 - медичне обслуговування;
 - організація харчування;
 - послуги з організації фізкультурно-спортивної діяльності;
 - послуги з надання місць короткотермінового проживання та розміщення, включаючи послуги конференц-залу;
 - діяльність з організації ярмарок, виставок, конгресів, семінарів тощо;

- організація навчального процесу;
- здійснення інших видів діяльності, не заборонених чинним законодавством.

- (25) Однак через низку факторів (причин), вказаних вище, починаючи з 2014 року, діяльність Комплексу була збитковою, а саме: чистий фінансовий результат (прибуток / збитки) становив:
- 2014 рік – 74,0 / 0 тис. грн;
 - 2015 рік – 0/932,0 тис. грн;
 - 2016 рік – 0/1435,0 тис. грн;
 - 2017 рік – 0/1338,0 тис. грн;
 - 2018 рік – 0/243,0 тис. грн;
 - 2019 рік – 1 621,0 / 0 тис. грн.
- (26) Також Надавачем зазначено, що формування цін на послуги Комплексу здійснюється відповідно до фінансового плану. Одиницею розрахунку вартості платної послуги з оздоровлення та відпочинку є вартість одного дня перебування дитини у Комплексі. При обчисленні калькуляції вартості путівки враховуються постійні та тимчасові витрати.
- (27) Надавачем у листі про додаткову інформацію вказано, що вартість путівки не покриває витрат Комплексу на проведення капітальних ремонтних робіт, заходів із протипожежної безпеки та на закупівлю технологічного обладнання й заробітну плату, оскільки потребує значних фінансових ресурсів. Тому залучення бюджетних коштів, зокрема на здійснення заходів із протипожежної безпеки, спрямовано на вжиття невідкладних заходів реагування, спрямованих на усунення порушень, виявлених Головним управлінням Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Донецькій області.
- (28) Крім цього, залучення бюджетних коштів на закупівлю технологічного обладнання проводиться з метою заміни застарілого обладнання та такого, що не відповідає вимогам санітарного законодавства, не працює та ремонту не підлягає.
- (29) Залучення коштів обласного бюджету до діяльності Комплексу надає можливість збільшити рівень охоплення дітей, насамперед дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, соціально важливими безкоштовними послугами з оздоровлення та відпочинку, забезпечити більш високий рівень доступності до вказаних послуг, створити сприятливі умови для безпечного та комфортного перебування дітей під час оздоровлення та відпочинку шляхом проведення заходів із протипожежної безпеки, проведення робіт із капітального ремонту, закупівлі технологічного обладнання.
- (30) Відповідно до інформації Надавача загальний обсяг державної підтримки становить 14 185 656 грн.
- (31) На 2019 рік підтримка становить 9 580 256 грн, з них:
- проведення заходів протипожежної безпеки – 1 050 000 грн;
 - проведення капітального ремонту окремих об'єктів – 7 564 600 грн;
 - закупівля технологічного обладнання – 300 000 грн;
 - виплата заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру інформаційно-методичного забезпечення дитячого оздоровлення та відпочинку Донецької області, який є структурним підрозділом КП «Перлина Донеччини» (далі – Центр) – 665 656 грн.

- (32) На 2020 рік підтримка становить 4 605 400 грн, з них:
- проведення заходів протипожежної безпеки – 840 000 грн;
 - проведення капітального ремонту окремих об'єктів – 3 000 000 грн;
 - виплата заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру – 765 400 грн.
- (33) Відповідно до інформації, отриманої в рамках розгляду справи, закупівля товарів, робіт та послуг, на які спрямовано кошти державної підтримки, здійснюється відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».
- (34) Надавачем також було повідомлено, що при формуванні вартості послуг з оздоровлення та відпочинку в Комплексі не враховується норма прибутку, оскільки величина прибутку встановлюється виходячи з норми рентабельності на послуги. Включення норми прибутку при формуванні вартості послуг призведе до збільшення вартості путівки.
- (35) Враховуючи соціальну спрямованість Комплексу з питання оздоровлення та відпочинку на території Донецької області, збільшення вартості путівки обмежить можливості відпочинку та оздоровлення дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. Як наслідок, вказане призведе до збільшення фінансового навантаження на сім'ї з дітьми, у тому числі в яких виховуються діти, що потребують особливої соціальної уваги та підтримки, а також навантаження на місцеві бюджети.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Законодавство у сфері оздоровлення та відпочинку

- (36) Частиною другою статті 51 Конституції України передбачено, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.
- (37) Відповідно до статті 5 Закону України «Про охорону дитинства» місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції, визначеної законом, забезпечують, зокрема:
- проведення державної політики у сфері охорони дитинства, розроблення і здійснення галузевих та регіональних програм поліпшення становища дітей, підтримки сімей з дітьми, вирішення інших питань у цій сфері;
 - розвиток мережі навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, соціального захисту, а також позашкільних навчальних закладів, діяльність яких спрямована на організацію дозвілля, відпочинок і оздоровлення дітей, зміцнення їх матеріально-технічної бази.
- (38) Згідно з частиною другою статті 3 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» основними напрямками державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей є:
- підтримка заходів, що здійснюються підприємствами, установами і організаціями, фондами, громадянами та їх об'єднаннями в цій сфері;
 - створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;
 - збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
 - забезпечення підготовки кадрів для здійснення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей;
 - стимулювання проведення науково-дослідних робіт, розроблення та впровадження інноваційних програм;
 - створення механізмів економічного стимулювання, кредитування, цільової фінансової підтримки закладів, що здійснюють оздоровлення та відпочинок дітей;

- оптимізація системи управління;
- створення Державного реєстру майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей з метою запобігання ліквідації, передачі під заставу, перепрофілюванню, використанню не за призначенням таких об'єктів, а також з метою забезпечення доступності та відкритості інформації про дитячі заклади оздоровлення та відпочинку і послуги, які вони надають;
- розробка та затвердження державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку.

(39) Згідно зі статтею 7 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень забезпечують, зокрема:

- реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, розроблення і виконання відповідних регіональних програм;
- збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, поліпшення їх матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення;
- виділення коштів з місцевих бюджетів на організацію оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, а також на підтримку дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

(40) Відповідно до частини четвертої статті 15 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» засновник (власник) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності не має права ліквідувати його, зменшувати територію, кількість ліжко-місць, а також передавати в оренду приміщення (будівлі) для провадження діяльності, не пов'язаної з оздоровленням та відпочинком дітей, під час перебування дітей у відповідному закладі без погодження з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері оздоровлення та відпочинку дітей.

(41) Частиною першою статті 24 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення, та дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, професійних спілок і фондів, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством.

4.2. Законодавство у сфері державної допомоги

(42) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(43) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

- (44) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».
- (45) Згідно зі статтею 2 Закону державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.
- (46) Статтею 6 Закону передбачено, що державна допомога може бути визнана допустимою, якщо надається для цілей, зокрема, сприяння окремим видам господарської діяльності та виконання загальнодержавних програм розвитку або соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (47) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (48) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (49) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (50) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (51) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з другого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на

принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

- (52) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (53) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (54) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (55) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.
- (56) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (57) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський Суд (далі – Рішення у справі Альтмарк) визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні

громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;

- якщо суб'єкт господарювання, який виконує зобов'язання щодо надання публічної послуги, не обирається відповідно до процедури публічних закупівель, яка б дозволила відібрати учасника, здатного надавати ці послуги з найменшими витратами для громади, необхідний рівень компенсації визначається на підставі аналізу витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, добре керованим та належним чином забезпеченим відповідними активами.

- (58) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги, до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (59) Відповідно до пункту 43 Повідомлення, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (60) Відповідно до пунктів 45 – 46 Повідомлення Комісії, поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (61) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Альтмарк.
- (62) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Альтмарк передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- (63) Пунктом 52 Повідомлення передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлено договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес;
 - назва суб'єкта господарювання, територія, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методика розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації;
 - посилання на рішення або сукупність рішень, де встановлено зазначені зобов'язання.

- (64) Зміст другого критерію Рішення у справі Альтмарк розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (65) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення Комісії, методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами, та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (66) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (67) Стосовно третього критерію Рішення у справі Альтмарк, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням Комісії передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (68) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Альтмарк, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат типового суб'єкта господарювання під час надання таких послуг.
- (69) Пунктом 75 Повідомлення Комісії передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Альтмарк.
- (70) У разі, коли критеріїв Altmark не дотримано, застосовується рішення Комісії ЄС про застосування частини 2 статті 106 Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, що надається певним суб'єктам господарювання, які несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення (2012/21/ЄС) (далі – Рішення Комісії 2012/21/ЄС).
- (71) Рішення Комісії 2012/21/ЄС встановлює умови, за яких державна допомога у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається певним суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, вважається сумісною з внутрішнім ринком і звільняється від зобов'язання з повідомлення, що передбачене в частині 3 статті 108 Договору.
- (72) Частиною першою статті 2 Рішення Комісії 2012/21/ЄС визначено, що це рішення застосовується до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за

надання послуг загального економічного значення, як зазначається в частині другій статті 106 Договору, що підпадає під одну з категорій, зокрема компенсація, що не перевищує щорічної суми в розмірі 15 мільйонів євро, для надання послуг загального економічного значення в галузях, що не стосуються перевезень і транспортної інфраструктури.

- (73) Згідно з частиною другою статті 2 Рішення Комісії 2012/21/ЄС, це Рішення застосовується тільки якщо період, протягом якого суб'єкт господарювання несе відповідальність за надання послуг загального економічного значення, не перевищує 10 років.
- (74) Відповідно до статті 4 Рішення Комісії 2012/21/ЄС зобов'язання щодо надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, повинно містити:
- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес;
 - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації;
 - посилання на рішення або сукупність рішень, де встановлено зазначені зобов'язання.
- (75) Статтею 5 Рішення Комісії 2012/21/ЄС встановлено, що сума компенсації не повинна перевищувати необхідне для покриття собівартості виконання зобов'язання з обслуговування населення, включаючи обґрунтований прибуток.
- (76) Витрати, які беруться до уваги, становлять усі витрати на надання послуги загального економічного значення. Вони розраховуються на основі загальноприйнятих принципів розрахунку витрат таким чином:
- якщо діяльність відповідного суб'єкта господарювання полягає виключно в наданні послуги загального економічного значення, враховуються всі його витрати;
 - якщо суб'єкт господарювання також веде діяльність, що не підпадає під сферу застосування послуги загального економічного значення, враховуються виключно витрати, що стосуються послуги загального економічного значення;
 - витрати, що стосуються послуги загального економічного значення, можуть включати всі прямі витрати на надання послуги загального економічного значення й належну частину витрат, що є спільними для послуги загального економічного значення та іншої діяльності;
 - витрати, пов'язані з інвестиціями, особливо стосовно інфраструктури, можуть, якщо необхідно, враховуватись для надання послуги загального економічного значення.
- (77) Згідно зі статтею 6 Рішення Комісії 2012/21/ЄС надавачі державної допомоги гарантують, що компенсація, виплачена за надання послуги загального економічного значення, відповідає вимогам, встановленим у цьому Рішенні, і, зокрема, що суб'єкт господарювання не отримує компенсації, яка перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення. Вони проводять регулярні перевірки або забезпечують проведення таких перевірок щонайменше кожні 3 роки протягом періоду таких повноважень та наприкінці такого періоду.
- (78) Якщо суб'єкт господарювання отримав компенсацію, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення Комісії 2012/21/ЄС, держава-член вимагає від

відповідного суб'єкта господарювання повернення будь-якої отриманої надлишкової компенсації. Якщо сума надлишкової компенсації не перевищує 10 % суми середньої річної компенсації, така надлишкова компенсація може переноситись на наступний період і вираховуватись із суми компенсації, що сплачуватиметься за такий період.

- (79) Крім того, з метою уникнення дискримінації Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, якщо орган призначає надання однієї і тієї ж ПЗЕІ для кількох суб'єктів господарювання, компенсація повинна розраховуватися на підставі одного й того ж самого методу для кожного суб'єкта господарювання.
- (80) Також, під час розробки методу компенсації, потрібно ввести стимули для ефективного забезпечення ПЗЕІ високого стандарту. Стимули ефективності можуть бути розроблені різними способами, щоб найкращим чином відповідати специфіці кожного конкретного випадку або сектору.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Віднесення підтримки, яка надається КП «Перлина Донеччини», до ПЗЕІ

- (81) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:
- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
 - не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (82) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди про асоціацію, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди про асоціацію. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.
- (83) Згідно зі статтею 7 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень забезпечують, зокрема:
- реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, розроблення і виконання відповідних регіональних програм;
 - збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, поліпшення їх матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення;
 - виділення коштів з місцевих бюджетів на організацію оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, а також на підтримку дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.
- (84) Відповідно до частини четвертої статті 15 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» засновник (власник) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності не має права ліквідувати його, зменшувати територію, кількість ліжко-місць, а також передавати в оренду приміщення (будівлі) для провадження діяльності, не пов'язаної з оздоровленням та відпочинком дітей, під час

перебування дітей у відповідному закладі без погодження з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері оздоровлення та відпочинку дітей.

- (85) Частиною першою статті 24 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення, та дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, професійних спілок і фондів, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством.
- (86) На підставі наведеного, а також інформації та документів, отриманих під час розгляду справи, отримувач підтримки – КП «Перлина Донеччини» здійснює діяльність із оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки.
- (87) З урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, послуги з оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, можуть бути віднесені до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.
- (88) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (89) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, повинен фактично виконувати зобов'язання щодо надання таких послуг, а послуги повинні бути чітко визначені; покладення зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути виражене актом, який залежно від особливостей законодавства, може мати законодавчий або регуляторний характер, або виражатись у формі договору. У такому акті повинно, як мінімум, бути визначено: зміст і тривалість зобов'язань з надання ПЗЕІ, назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги, характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ, методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.*

Зобов'язання для КП «Перлина Донеччини» щодо надання послуг загального економічного інтересу чітко не визначені нормативно-правовими чи розпорядчими актами.

Разом із тим, Надавачем не передбачено затвердження методики розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, опису механізму для уникнення і повернення надмірної компенсації в рамках реалізації Програми.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;

Надавач не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.

Надавач не надав підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедура не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Необхідно зазначити, що Отримувача відповідно до інформації Надавача не було обрано шляхом проведення процедури публічних закупівель, а також Надавач не надав інформації щодо аналізу витрат типового суб'єкта господарювання, належним чином забезпеченого засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

(90) Отже, Надавач не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Також відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

(91) Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.

(92) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині покриття витрат КП «Перлина Донеччини» на проведення заходів протипожежної безпеки, капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплати заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру, які виникають у процесі здійснення господарської діяльності щодо

оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

5.2. Визначення належності заходу підтримки до державної допомоги

(93) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(94) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(95) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

(96) КП «Перлина Донеччини», якому надається державна підтримка, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

(97) Відповідно до пункту 4 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

(98) Отже, надання підтримки КП «Перлина Донеччини» у формі поточних трансфертів на проведення заходів протипожежної безпеки, капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплати заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру, які виникають в процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб із

інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.2.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (99) Підтримкою фінансуються витрати КП «Перлина Донеччини», які спрямовані на проведення заходів протипожежної безпеки, капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру, та які виникають у процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб із інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки.
- (100) Отже, підтримка спрямована на фінансування витрат чітко визначеного отримувача, який звільняється від звичайних витрат, яких зазнав би суб'єкт господарювання, що провадить аналогічну господарську діяльність за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави.
- (101) Враховуючи наведене, в результаті отримання повідомленої підтримки КП «Перлина Донеччини» набуває переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.
- (102) Разом із тим Надавачем зазначено, що закупівля товарів, робіт, послуг для виконання заходів Програм, а також обрання підрядних організацій здійснюватиметься за допомогою системи публічних закупівель «ProZorro». Отже, ціна таких товарів, робіт, послуг визначена на мінімально можливому рівні, тобто за звичайних ринкових умов, з огляду на те, що для їх закупівлі буде проведено процедуру торгів, яка є конкурентною (усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, можуть взяти участь у процесі), прозорою (усі зацікавлені учасники мають право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів), недискримінаційною (у випадку наявності підстав вважати її дискримінаційною кожен учасник має право подати скаргу до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів), що у свою чергу виключає створення переваг для виробництва тих видів товарів та послуг, які будуть закуповуватись через систему «ProZorro».

5.2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (103) Як зазначено вище, КП «Перлина Донеччини» отримає перевагу в результаті надання повідомленої підтримки, що покращить його конкурентну позицію порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які не мають права на отримання такої підтримки та здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність. Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.2.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (104) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка КП «Перлина Донеччини» у формі поточних трансфертів? які спрямовані на проведення заходів протипожежної безпеки,

капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру, та які виникають в процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей? які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, є державною допомогою відповідно до Закону.

5.3. Оцінка допустимості державної допомоги

- (105) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру та сприяння окремим видам господарської діяльності.
- (106) З урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, послуги з оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, належать до послуг загального економічного інтересу, які не можуть надаватися без державної допомоги, і така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до частини першої статті 6 Закону.
- (107) Водночас, якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги застосовується Рішення Комісії 2012/21/ЄС.
- (108) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:
- *зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);*
 - *суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія.*
У рамках розгляду справи Надавачем не надано відповідного нормативно-правового чи розпорядчого акта, яким би встановлювались зміст і тривалість ПЗЕІ, а саме, послуг з оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, уповноважувалось КП «Перлина Донеччини» на надання таких ПЗЕІ та визначалась відповідна територія надання ПЗЕІ;
 - *характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.*
Під час розгляду справи Надавачем не надано нормативно-правового чи розпорядчого акта, яким би визначався характер спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються КП «Перлина Донеччини» для надання ПЗЕІ;
 - *опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між*

витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу).

Надавач не надав підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку;

- *опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).*

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

- (109) Отже, за наведених умов надання повідомленої підтримки КП «Перлина Донеччини» здійснюється без дотримання положень Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, у зв'язку із чим надання державної підтримки у формі поточних трансфертів, які спрямовані на проведення заходів протипожежної безпеки, проведення капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру, що виникають в процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, може призвести до необґрунтованого розміру витрат на здійснення господарської діяльності.
- (110) Враховуючи викладене, державна підтримка КП «Перлина Донеччини» у формі поточних трансфертів, які спрямовані на проведення заходів протипожежної безпеки, капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру, що виникають у процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, **є державною допомогою, допустимою для конкуренції за умови виконання Департаментом соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації таких зобов'язань:**

1. Розробити та затвердити нормативно-правовий та/або розпорядчий акт, яким повинні бути покладені зобов'язання щодо надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої

соціальної уваги та підтримки, як послуг, що становлять загальний економічний інтерес, на КП «Перлина Донеччини».

2. Вказаний нормативно-правовий та/або розпорядчий акт повинен містити таке:

- зміст та тривалість надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес (послуг з оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей які потребують особливої соціальної уваги та підтримки);
- уповноваження КП «Перлина Донеччини» на надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як такого, що надає послуги, які становлять загальний економічний інтерес;
- характер спеціальних чи виняткових прав, які надає Департамент зазначеному в акті КП «Перлина Донеччини» для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як таких, що становлять загальний економічний інтерес;
- методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;
- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг з оздоровлення та відпочинку користувачів Комплексу, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як таких, що становлять загальний економічний інтерес, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами при наданні вказаних послуг, з урахуванням доходу, який залишається в КП «Перлина Донеччини», та розумного рівня прибутку;
- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації, зокрема, проведення раз на два роки Департаментом перевірок КП «Перлина Донеччини» щодо дотримання ним умов надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як таких, що становлять загальний економічний інтерес, та здійснення компенсації витрат на їх надання;
- зобов'язання КП «Перлина Донеччини» щодо розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю, яка пов'язана з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, та іншими видами діяльності за джерелами фінансування отримувача допомоги окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

(111) Листом від 31.07.2020 № 01-21/4999/0/201-20 (вх. № 5-01/10020 від 04.08.2020) Департамент надав свої пропозиції та зауваження до Подання, які враховано в тексті рішення, а саме: загальний обсяг державної допомоги під час розгляду справи збільшився до 14 185 656 грн, тривалість підтримки збільшена до 31.12.2020. Вказані зміни відбулись на підставі Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2020 рік, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації,

керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.12.2019 № 1490/5-19 (зі змінами).

(112) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8, 10 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка, яку надає Департамент соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації комунальному підприємству «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» на підставі Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2019 рік та основні напрями розвитку на 2020 і 2021 роки, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 01.02.2019 № 79/5-19, та Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2020 рік, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.12.2019 № 1490/5-19 (зі змінами), у формі поточних трансфертів, спрямованих на проведення заходів протипожежної безпеки, капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру інформаційного методичного забезпечення дитячого оздоровлення та відпочинку Донецької області, які виникають у процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, що потребують особливої соціальної уваги та підтримки, на період з 08.02.2019 по 31.12.2020 у сумі 14 185 656 (чотирнадцять мільйонів сто вісімдесят п'ять тисяч шістьсот п'ятдесят шість) гривень, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога, яку надає Департамент соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації комунальному підприємству «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» на підставі Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2019 рік та основні напрями розвитку на 2020 і 2021 роки, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 01.02.2019 № 79/5-19, та Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2020 рік, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.12.2019 № 1490/5-19 (зі змінами), у формі поточних трансфертів, спрямованих на проведення заходів протипожежної безпеки, капітального ремонту окремих об'єктів, закупівлю технологічного обладнання та виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам Центру інформаційного методичного забезпечення дитячого оздоровлення та відпочинку Донецької області, які виникають у процесі здійснення господарської діяльності щодо оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з

інвалідністю, молодих сімей, що потребують особливої соціальної уваги та підтримки на період з 08.02.2019 по 31.12.2020 у сумі 14 185 656 (чотирнадцять мільйонів сто вісімдесят п'ять тисяч шістсот п'ятдесят шість) гривень, є **допустимою для конкуренції** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» **за умови виконання Департаментом соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації таких зобов'язань:**

2.1. Розробити та затвердити нормативно-правовий та/або розпорядчий акт, яким повинні бути покладені зобов'язання щодо надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як послуг, що становлять загальний економічний інтерес, на комунальне підприємство «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини».

2.2. Нормативно-правовий та/або розпорядчий акт, передбачений підпунктом 2.1 резолютивної частини цього рішення, повинен містити таке:

- зміст та тривалість надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес (послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки);

- уповноваження комунального підприємства «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» на надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як такого, що надає послуги, які становлять загальний економічний інтерес;

- характер спеціальних чи виняткових прав, які надає Департамент соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації зазначеному в акті комунальному підприємству «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як таких, що становлять загальний економічний інтерес;

- методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;

- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг з оздоровлення та відпочинку, зокрема, дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як таких, що становлять загальний економічний інтерес, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єктів господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням доходу, який залишається в комунального підприємства «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини», та розумного рівня прибутку;

- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації, зокрема, проведення раз на два роки Департаментом соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації перевірок комунального підприємства «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» щодо дотримання ним умов надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, молоді, осіб з інвалідністю, молодих сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, як таких, що становлять загальний економічний інтерес, та здійснення компенсації витрат на їх надання;

- зобов'язання комунального підприємства «Обласний дитячо-молодіжний санаторно-оздоровчий комплекс «Перлина Донеччини» щодо розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю, яка пов'язана з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, та іншими видами діяльності за джерелами фінансування отримувача допомоги окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

3. Надавач підтримки повинен виконати зобов'язання, передбачені пунктом 2 резолютивної частини цього рішення, у шестимісячний строк з дня прийняття рішення.

4. Департаменту соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації проінформувати Антимонопольний комітет України протягом п'яти робочих днів після прийняття нормативно-правового чи розпорядчого акта щодо виконання зобов'язань, викладених у пункті 2 резолютивної частини цього рішення.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», якщо за результатами проведеної перевірки встановлено, що неналежне використання державної допомоги призвело до надання незаконної державної допомоги, Уповноважений орган здійснює розгляд справи про державну допомогу відповідно до статей 11, 12 і 14 цього Закону.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА